

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра сільськогосподарського машинобудування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Машиновикористання в рослинництві
Викладач (-і)	Петро ЛУЗАН, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри сільськогосподарського машинобудування
Контактний тел.	+38(066) 438 62 19
E-mail:	luzanpg@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 1. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 3, годин – 90. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій, постійна адреса Google Meet конференції: https://meet.google.com/cua-intw-ycj через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Машиновикористання в рослинництві» є отримання студентами знань, умінь і навичок розрахунку складу та режимів роботи машинно-тракторних агрегатів, розробки та планування механізованих технологій вирощування сільськогосподарських культур, проведення профілактичних технічних регламентів з обслуговування сільськогосподарської техніки.

Завдання вивчення дисципліни:

- надати студентам базові знання з розрахунку, комплектування, технологічного налагодження та кінематики агрегатів, основ проектування механізованих інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- опанувати основи методів розрахунку та обґрунтування оптимального

складу машинно-тракторного парку (МТП) для заданої культури;
– опанувати методи підготовки до роботи тракторів, сільськогосподарських машин, комплектування машинно-тракторних агрегатів, їх раціонального використання і контролю якості виконання операцій.

2. Результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен набути наступні компетентності:

загальні:

- 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- 2 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- 3 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 4 - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- 5 – здатність працювати в команді.

фахові:

- 1 – здатність виконувати аналіз і організацію машиновикористання машин та обладнання у рослинництві;
- 2 – здатність виконувати підготовку машин до роботи, технічне обслуговування, зберігання;
- 3 – здатність організовувати матеріально-технічну базу для технічного обслуговування машин та обладнання;
- 4 – здатність планувати і розробляти графіки технічного обслуговування, ремонту та монтажу машин і обладнання.
- 5 – здатність застосовувати концепції, теорії та наукові методи технічних наук для запровадження еколого-адаптивних технологій вирощування сільськогосподарських культур.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- 1 – знати основні принципи механізації технологічних процесів, раціональне комплектування, розрахунок продуктивності та експлуатаційних витрат при роботі агрегатів;
- 2 – знати форми та методи технічного сервісу в умовах ринкових відносин і вміти правильно використовувати машинно-тракторний парк;
- 3 – вміння комплектувати широкозахватні і енергозберігаючі агрегати;
- 4 – вміння вибирати ефективні способи руху агрегатів;
- 5 – вміння аналізувати продуктивність і експлуатаційні витрати різноманітних агрегатів в умовах ринкових відносин.
- 6 – вміння розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі виробництва сільськогосподарської продукції;
- 7 – вміння збирати, аналізувати, використовувати, упорядковувати, забезпечувати співвідношення та інтерпретувати інформацію стосовно

розроблення та реалізації стратегії розвитку нових технологій вирощування сільськогосподарської продукції під час здійснення професійної діяльності;

8 – вміння розраховувати, проектувати, досліджувати технології виробництва сільськогосподарської продукції.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Недопустимість: запізнь на заняття, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральнотраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Лекція 1. Технологічні процеси і система машин у сільському господарстві

Умови використання машин у сільському господарстві. Види технологічних процесів. Система машин для сільськогосподарського виробництва

Лекція 2. Класифікація і експлуатаційні властивості агрегатів і с.-г. машин

Енергетичні засоби сільськогосподарського виробництва. Класифікація мобільних агрегатів. Експлуатаційно-технічні характеристики сільськогосподарських машин

Лекція 3. Основи комплектування МТА, і вибір режимів їх роботи

Принципи підбору і комплектування агрегатів: основні вимоги; фактори, які враховують при складанні МТА; порядок комплектування. Тяговий опір і необхідна потужність для роботи машин, знарядь.

Лекція 4. Кінематика МТА

Основні поняття і визначення кінематики МТА. Види і способи руху, їх обґрунтування. Кінематичні характеристики ділянки, трактора і агрегату. Технологія повороту агрегату. Класифікація поворотів. Оптимальний розмір загінок і аналіз способів руху агрегату.

Лекція 5. Продуктивність МТА

Теоретична технологічна і дійсна продуктивність. Баланс часу зміни і його складові. Особливості розрахунків продуктивності МТА. Шляхи підвищення продуктивності МТА.

Лекція 6. Технологічні процеси внесення добрив

1. Основи технології внесення добрив.
2. Розрахунок технологічних параметрів процесу внесення мінеральних добрив.
3. Система машин для внесення добрив.

Лекція 7. Механізація основного і передпосівного обробітку ґрунту

1. Призначення і найменування операцій основного обробітку ґрунту.
2. Агротехнічні вимоги до відвальної оранки.
3. Комплектування і підготовка агрегату.
4. Підготовка поля та робота агрегату в загінці.
5. Робота орного агрегату в загінці та контроль якості оранки.

Лекція 8. Механізація сівби та садіння сільськогосподарських культур

1. Способи сівби. Агротехнічні вимоги.
2. Сівба зернових колосових і зернобобових культур.
3. Сівба просапних культур.
4. Садіння картоплі і сівба овочів.
5. Методи контролю та оцінки якості операцій сівби (садіння).

Лекція 9. Механізація догляду за сільськогосподарськими культурами.

1. Особливості технологічного процесу догляду за рослинами.
2. Розрахунок параметрів процесу хімічного захисту рослин від шкідників і бур'янів.
3. Розрахунок параметрів процесу механічного захисту сільськогосподарських культур від бур'янів.
4. Розрахунок експлуатаційних параметрів фрезерного культиватора.

Лекція 10. Технологічні розрахунки збиральних процесів

1. Збирання зернових культур.
2. Умова потоковості збирального процесу.
3. Розрахунок раціональних режимів завантаження зернозбиральних комбайнів.
4. Розрахунок параметрів допоміжних процесів.
5. Груповий метод використання жаток і комбайнів.
6. Технологічні процеси збирання соломи.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою

рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Бондаренко М.Г., Демещук В.А. Комплектування і використання машинно-тракторного парку в рослинництві: Підручник, Київ: Вища шк., 1995. 237 с.
2. Гречкосій В.Д., Погорілець О.М., Ревенко І.І. Довідник сільського інженера. Київ: Урожай, 1991. 400 с.
3. Довідник з машиновикористання в землеробстві / В.І. Пастухов, та ін. Харків: «Веста», 2001. 344 с.
4. Експлуатація машин і обладнання: Навчальний посібник / М.А. Ружицький та ін. Київ: Аграрна освіта, 2010. 617 с.
5. Машини для обробітку ґрунту та внесення добрив. Навчальний посібник для студентів агротехнічних спеціальностей / Сало В., Лещенко С., Лузан П. Харків: Мачулін, 2016. 244 с.
6. Машини для сівби, садіння та догляду за посівами. Навчальний посібник для студентів агротехнічних спеціальностей / Сало В., Лещенко С., Лузан П., Сало Л. Кропивницький: Лисенко В.Ф., 2022. 220 с.
7. Машиновикористання в землеробстві / Ільченко В.Ю. та ін. Київ: Урожай, 1996. 384 с.
8. Мельник І.І., Гречкосій В.Д., Малиновський А.С. Проектування технологічних процесів у рослинництві. Ніжин: «Аспект-Поліграф», 2005. 192 с.
9. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з курсів «Технологія механізованих робіт в рослинництві» та «Машиновикористання в рослинництві» : для студ. спец. 208 «Агроінженерія» та 133 «Галузеве машинобудування» / М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. с.-г. машинобуд. ; [уклад. В. М. Сало, С. М. Лещенко, Д. І. Петренко та ін.]. – Кропивницький : ЦНТУ, 2018. – 170 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/8095>
10. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з курсу «Машиновикористання в рослинництві», для здобувачів вищої освіти спец. 201 «Агрономія» / Укл. П.Г. Лузан. Кропивницький: ЦНТУ, 2019. 34 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10821>

11. Практикум з машиновикористання в рослинництві / А.С. Лімонт та ін. К.: Кондор, 2004. 282 с.
12. Шмат С.І., Лузан П.Г., Сало В.М. Оригінальні способи і засоби обробітку ґрунту та сівби сільськогосподарських культур. Навчальний посібник для студентів технічних спеціальностей. Харків: Мачулін, 2018. 236 с.